

Betænkning

over forslag til lov om ændringer i byggelov for købstæderne og landet.

(Afgivet af udvalget den 3. april 1968).

Udvalget har holdt 4 møder og herunder haft samråd med boligministeren. Der er i udvalget modtaget en skriftlig henvendelse fra Den Danske Købstadforening.

Udvalget har med tilfredshed konstateret, at problemerne omkring bilkirkegårde er løst i det foreliggende lovforslag i så vidt omfang, som det formentlig er muligt inden for denne lovgivnings rammer. Udvalget forudsætter, at de videregående problemer omkring de kasserede bilers destruktion bliver taget op til drøftelse med vedkommende myndigheder, herunder handelsministeriet og naturfredningsmyndighederne.

På foranledning af en henvendelse herom fra Den Danske Købstadforening har udvalget særligt drøftet den som § 59 a foreslåede nye bestemmelse, der skal give amtsrådene hjemmel til at foretage ekspropriationer til amtskommunale formål i lighed med den ekspropriationsadgang, primærkommunerne har efter den gældende lovs § 56, stk. 1, b. Udvalget kan tiltræde nedenstående af boligministeren foreslåede ændring, hvorefter amtsrådene kun kan beslutte at foretage de nævnte ekspropriationer efter forhandling med vedkommende kommunalbestyrelse.

Boligministeren har endvidere stillet nedenstående ændringsforslag vedrørende lovens ikrafttrædelsestidspunkt.

I forbindelse med de foreslåede ændringer i landsbyggelovens § 65 om straf for overtrædelser har udvalget med boligministeren drøftet retshåndhævelsen i disse sager. Det er ofte blevet hævdet, at afgørelserne er uensartede, og at bøderne hyppigt er så små, at den tilsigtede præventive virkning ikke kan forventes opnået.

Boligministeren har oplyst, at spørgsmålet er blevet drøftet med justitsministeriet, som har tilkendegivet, at spørgsmålet om udformning af bødebestemmelser allerede er taget op til behandling i straffelovrådet.

Udvalget har endvidere drøftet den i § 1, nr. 34, foreslåede nye bestemmelse, hvorefter den, der til anvendelse i byggeri fremstiller eller sælger byggematerialer, som i henhold til gældende byggeforskrifter ikke lovligt kan benyttes i det pågældende byggeri, straffes med bøder. Udvalget har i forbindelse hermed modtaget det som bilag til nærværende betænkning optrykte notat af 29. marts 1968 fra boligministeriet, hvori nærmere redegøres for indholdet af og formålet med den nye bestemmelse.

Udvalget indstiller herefter lovforslaget til *vedtagelse* med de af boligministeren foreslåede ændringer.

Ændringsforslag.

Af *boligministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 1.

1) I den under nr. 30 foreslåede nye § 59 a indsættes efter ordene „Amtsrådet kan“ i stk. 1 ordene: „efter forhandling med den pågældende primærkommune“.

Til § 2.

2) Paragraffen affattes således:

„§ 2.

Denne lov træder i kraft 1. juli 1968. Bestemmelserne i § 1, nr. 17, 2. led (§ 20 b),

træder dog i kraft ved bekendtgørelsen i Lovtidende.“

Bemærkninger.

Til nr. 1.

Den foreslåede bestemmelse tillægger amtskommunerne adgang til ekspropriation til amtskommunale formål. Det er fundet rimeligt, at amtskommunen, inden en sådan ekspropriationsbeslutning træffes, skal for-

handle om sagen med den primærkommune, hvori det pågældende areal er beliggende.

Til nr. 2.

Ikrafttrædelsesdatoen 1. juli 1968 foreslås af hensyn til, at den nye affattelse af flere af lovbestemmelserne nødvendiggør udarbejdelse af supplerende forskrifter i bl. a. bygningsreglementet. Bestemmelserne om oplag, affaldspladser o. lign. i § 20 b bør dog træde i kraft straks.

Ager Jensen.	Chr. R. Christensen, formand.	Erik Hansen (Vejle amt).	Knud Østergaard.
Hauch.	A. Chr. Andersen.	Niels Andersen.	Bernhard Baunsgaard. Amtoft.
Svend Haugaard.	Kaj Andresen.	Albertsen.	Ove Hansen. Erhard Jakobsen.
	Niels Mørk, næstformand.	Axel Ivan Pedersen.	Arne Larsen.

Bilag.

BOLIGMINISTERIET

Den 29. marts 1968.

Notat om den foreslåede nye § 65, stk. 4, i byggelov for købstæderne og landet.

Ifølge lovens § 65, stk. 3, påhviler strafansvaret for byggelovsovertrædelser „den, der har forestået arbejdets udførelse“ (f. eks. arkitekten eller ingeniøren) eller „den, der har udført det“ (f. eks. håndværkeren), efter omstændighederne dem begge. „Den, der har ladet arbejdet udføre“ (bygherren), kan derimod normalt ikke drages strafferetligt til ansvar. Når andre end bygherren er ansvarlige for lovovertrædelser, er bygherrens ansvar betinget af et forsætligt forhold, medens efter de almindelige regler i straffelovens § 19 også uagtsomt forhold ville være strafbart.

Med denne særlige bestemmelse af strafansvaret har det været tilsigtet at pege på den reelt ansvarlige (den, som er nærmest til at vide besked), som også den strafferetligt ansvarlige, samtidig med at ansvaret begrænses for andre implicerede. Bestemmelsen giver således domstolene adgang til ubundet af straffelovens regler om medvirken at afgøre ansvarets placering.

Denne for byggelovsovertrædelser specielle ordning har virket tilfredsstillende ved „traditionelt“ byggeri, hvor tilbragte rå byggematerialer (sten, cement, tømmer o. s. v.) tildannes på byggepladsen af håndværkere efter teknikernes anvisninger. Imidlertid har den stigende anvendelse af præfabrikerede bygningsdele og fremkomsten af nye byggematerialer skabt et behov for at udvide kredsen af strafferetligt ansvarlige. Ved anvendelse af færdigblandet beton bør arkitekten eller ingeniøren være ansvarlig for at foreskrive det rette blandingsforhold, entreprenøren bør være ansvarlig for, at der ikke bestilles en ringere blanding, men fabrikanten bør være ansvarlig for, at blandingen er som bestilt. Fremfor arkitekten eller håndværkeren på et konkret

byggeri synes fabrikanten af f. eks. et færdigt ydervægselement at være nærmest til at kende elementets egenskaber og bør derfor bære det strafferetlige ansvar for, at elementet opfylder byggelovgivningens krav bl. a. til brandsikkerhed og varmeisolerende evne. Det vil normalt ikke være muligt for de i det pågældende byggeri direkte implicerede at bedømme, om materialet er lovligt, og ligesom § 65, stk. 3, „flytter“ strafansvaret fra bygherren til den teknisk kyndige arkitekt, ingeniør eller håndværker, vil den foreslåede nye bestemmelse i visse tilfælde „flytte“ strafansvaret til den reelt ansvarlige materialefabrikant.

En anden sag er, at det ofte vil være vanskeligt at bevise, at fabrikanten eller forhandleren vidste eller burde vide, at den påtænkte anvendelse af materialet er ulovlig. Mange materialer kan lovligt anvendes til andet end byggeri, og et materiale, som ikke lovligt kan anvendes i boligbyggeri, er muligvis lovligt i andet byggeri. Men hvis beviset føres, er der de samme grunde til at drage fabrikanten eller forhandleren til ansvar.

Undertiden — men langt fra altid — kan ansvar gøres gældende på grundlag af andre regler:

Foreligger der bedrageri el. lign., er forholdet omfattet af *straffeloven*. Det samme gælder, hvis et materiale uberettiget er forsynet med et stempel eller mærke, der skal afgive borgen for materialets art eller godhed, eller som angiver en egenskab ved materialet.

Er der af en sælger givet urigtige angivelser om materialets beskaffenhed eller egenskaber m. v., er forholdet strafbart efter *konkurrencelovens* § 1. Det samme gælder, hvis der er givet angivelser, der er egnede

til at bibringe en fejlagtig antagelse i de nævnte henseender. Strafforfølgning for overtrædelse af konkurrencelovens § 1 kan imidlertid kun foretages af det offentlige efter begæring af dertil bemyndigede for- eninger eller sammenslutninger.

Er der ikke af sælgeren givet urigtige oplysninger om materialet, foreligger der efter gældende ret intet strafansvar for sælgeren, selv om han vidste eller burde vide, at materialet ikke lovligt kunne anvendes (i det pågældende) byggeri, og selv om det ikke er muligt for køberen at konstatere ulovligheden. Et sådant tilfælde foreligger eksempelvis, hvor der sælges et færdigt baderum, som er sammensat på en måde, der ikke er lovlig, men hvor ulovligheden kun kan konstateres ved opbrydning af elementet.

Den foreslåede nye § 65, stk. 4, har til formål at muliggøre bødestraf for den producent eller leverandør, som — uden at forholdet omfattes af straffeloven — fabrikerer eller sælger „underlødige“ byggematerialer. Bestemmelsen er begrænset i to henseender. Strafansvaret forudsætter således for det første, at produktionen eller salget af det pågældende materiale er „til anvendelse i byggeri“, og for det andet, at materialet ikke lovligt kan benyttes „i det pågældende byggeri“. Disse begrænsninger er nødvendige for ikke at kriminalisere fremstilling eller salg af materialer f. eks. til eksport (til lande, hvor materialet er lov-

ligt) eller til anvendelse uden for byggeri; det kan som foran nævnt også tænkes, at et materiale lovligt kan anvendes i én slags byggeri, men ikke i et andet (f. eks. i sommerhuse, men ikke i huse til helårsbeboelse).

Efter de almindelige regler i straffeloven vil strafansvar efter den foreslåede nye § 65, stk. 4, være betinget af, at forholdet kan tilregnes den pågældende som forsætligt eller uagtsomt. Det vil følgelig påhvile anklagemyndigheden at føre bevis for, at producenten/forhandleren vidste eller burde vide, at det pågældende materiale ville blive ulovligt anvendt. Selv om bevisvanskeligheder som ovenfor omtalt vel ofte vil medføre, at en straffesag ikke kan gennemføres, vil oplagte tilfælde kunne rammes, og alene bestemmelsens eksistens må formodes at få en præventiv virkning.

Bestemmelsen er affattet i samarbejde med justitsministeriets lovkontor. Det har herunder været overvejet at begrænse strafansvaret til den, der sælger (eller udbyder til salg) de omhandlede byggematerialer, således som f. eks. konkurrencelovens § 1 er begrænset. Konstateres det imidlertid, f. eks. ved et kontrolbesøg på en fabrik, der fremstiller olietanke, at tankene ikke er korrosionsbeskyttet som foreskrevet i bygge- lovgivningen, forekommer det mindre rimeligt, at strafansvaret først skulle indtræde, når de pågældende tanke er solgt (eller udbudt til salg).